

بازداشت موقت

از منظر حقوق جزای ایران و فرانسه

نگارنده: فرحناز محمدلو

زمستان ۱۳۹۵

سرشناسه :	محمّدلو، فرحناز، ۱۳۵۱-
عنوان قراردادی:	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور:	Iran. Laws, etc.
مشخصات نشر:	بازداشت موقت از منظر حقوق جزای ایران و فرانسه/ نگارنده فرحناز محمّدلو.
مشخصات ظاهری:	تهران: شاکلید، ۱۳۹۵.
شابک :	۱۲۴ ص.
وضعیت فهرست نویسی:	۷۰۰۰۰ ریال ۵-۱-۹۶۴۹۸-۶۰۰-۹۷۸
یادداشت :	فیبیا
موضوع :	کتابنامه: ص. ۱۲۰-۱۲۴: همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع :	قرار بازداشت - ایران
موضوع :	Warrants (Law) - Iran
موضوع :	قرار بازداشت - فرانسه
موضوع :	Warrants (Law) - France
موضوع :	دستگیری - ایران
موضوع :	Arrest - Iran
موضوع :	دستگیری - فرانسه
موضوع :	Arrest - France
موضوع :	حقوق تطبیقی
موضوع :	Comparative Law
رده بندی کنگر:	۱۳۹۵ ب۳/م۴۶۱۰/ک۴۶۱۰ KMH
رده بندی دیویی:	۳۴۵/۴۰۵
شماره کتابشناسی ملی:	۴۸۴۷

بازداشت موقت از منظر حقوق جزای ایران و فرانسه

نگارنده: فرحناز محمّدلو
حروف نگار: فرحناز محمّدلو
نوبت چاپ: اول ۹۵
شمارگان: ۲۰۰ نسخه
ناشر: شاکلید
شابک: ۵-۱-۹۶۴۹۸-۶۰۰-۹۷۸
قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

محل نشر: تهران - خ سعدی جنوبی - مخبرالدوله - ک رفاهی - پاساژ مجید مهران - ط ۱ - انتشارات شاکلید

موبایل: ۰۹۳۵۱۰۲۴۳۳۸ / Mail: King.Key@Yahoo.Com

پیش گفتار:

قبل از ورود به مباحث کتاب، باید عنوان شود که در کتاب حاضر، تلاش شده تا انواع بازداشت موقت که منجر به سلب آزادی فرد می شود را از منظر حقوق جزای ایران و فرانسه بررسی نماییم. این که بازداشت فرد تحت نظر «پلیسی»، بازداشت با صدور دستور جلب، بازداشت به دلیل عجز از معرفی کفیل یا تودیع وثیقه و هم چنین بازداشت با صدور دستور قرار بازداشت موقت که در تمام موارد مطروحه فرد به صورت موقت در بازداشت به سر می برد تا تعیین تکلیف شود در هر دو کشور وجود دارد یا نه؟ هر کدام از بازداشت ها با چه شرایط و کیفیاتی می باشد؟ بر همین اساس کتاب به سه فصل تقسیم شده است: در فصل اول آن، مفاهیم و مبانی تامین کیفری و تعریف بازداشت موقت بیان شده است. در فصل دوم که جان مایه ی این کتاب می باشد به بررسی انواع بازداشت هایی که در محاکم قضایی و دادسراها رخ می دهد، پرداخته شده است. با این بررسی که بازداشت های مذکور در حقوق جزای ایران و فرانسه مورد بررسی واقع شده است. لذا از این باب، نوآوری منحصر به فردی صورت گرفته چه آن که در مباحث حقوقی همیشه بازداشت موقت، با صدور قرار بازداشت مد نظر بوده و به موارد دیگر به عنوان بازداشتی موقت، توجه نشده است و هم چنین موارد مذکور با قانون فرانسه قیاس نشده است. در نهایت فصل سوم به معایب و محاسن بازداشت موقت پرداخته است.

در پایان لازم می دانم که از اساتید بزرگوارم و تمام کسانی که بنده را در جهت
بهبود این اثر حمایت و راهنمایی نمودند تشکر و قدردانی نمایم.

فرحناز محمدلو

زمستان ۱۳۹۵

www.ketab.ir

مقدمه :	۱۳
فصل اول- مفاهیم و مبانی تامین کیفری	۱۶
مبحث اول - مفاهیم	۱۶
گفتار اول - مفهوم قرار در لغت	۱۶
گفتار دوم - تعریف قرار در اصطلاح	۱۷
گفتار سوم - تعریف ارضی قرار بازداشت موقت	۱۹
گفتار چهارم - تعریف حقوقی قرار بازداشت موقت	۲۱
گفتار پنجم - تمیز بازداشت از مفاهیم مشابه	۲۴
بنداول- بازداشت و توقیف	۲۴
بنددوم - بازداشت و حبس	۲۵
بند سوم - بازداشت و تحت نظر	۲۷
بند چهارم - بازداشت و جلب پلیس	۲۸
مبحث دوم - پیشینه بازداشت موقت	۲۹
مبحث سوم - انواع تامین های کیفری در ایران و مفهوم آنها	۳۱
گفتاراول - التزام به حضور با قول شرف	۳۴

- گفتار دوم - التزام به حضور با تعیین وجه التزام..... ۳۶
- گفتار سوم - اخذ کفیل یا وجه الکفاله..... ۳۷
- گفتار چهارم - اخذ وثیقه وجه نقد، ضمانت نامه بانکی، مال منقول، مال غیر منقول..... ۴۰
- فصل دوم - انواع بازداشت‌های موقت..... ۴۲
- مبحث اول - بازداشت پلیسی (بازداشت افراد تحت نظر)..... ۴۳
- گفتار اول - آغاز تحت نظر..... ۴۴
- گفتار دوم - حقوق متهم در تحت نظر قرار گرفتن..... ۴۶
- بند اول - حق برخورداری از وکیل..... ۴۶
- بند دوم - حق اطلاع از موضوع اتهام..... ۴۸
- بند سوم - حق اطلاع دادن به نزدیکان..... ۵۰
- بند چهارم - حق اظهار نظر یا سکوت..... ۵۱
- بند پنجم - حق معاینه توسط پزشک..... ۵۲
- گفتار سوم - مدت تحت نظر..... ۵۴
- گفتار چهارم - حقوق متهم تحت نظر..... ۵۷
- مبحث دوم - قرار بازداشت موقت..... ۵۸

- گفتار اول - بازداشت موقت با وجود دلایل کافی ۶۱
- گفتار دوم - هنگام انشاء قرار بازداشت موقت ۶۲
- گفتار سوم - مرجع صادرکننده قرار بازداشت موقت ۶۳
- گفتار چهارم - موجبات صدور قرار بازداشت موقت ۶۴
- گفتار پنجم - تبعی بودن بازداشت موقت ۶۶
- گفتار ششم - حق اعتراض بازداشت موقت ۶۷
- گفتار هفتم - مدت بازداشت موقت ۶۸
- گفتار هشتم - جایگاه و انواع قرارهای کنترل قضایی ۷۰
- مبحث سوم - بازداشت افراد مجازب با دستور جلب ۷۸
- گفتار اول - برگه جلب ۸۱
- گفتار دوم - نحوه ابلاغ دستور جلب ۸۲
- گفتار سوم - اقدامات پس از جلب ۸۴
- گفتار چهارم - بازداشت فرد مجلوب ۸۵
- مبحث چهارم - بازداشت به دلیل عجز از معرفی کفیل یا تودیع وثیقه ۸۸
- گفتار اول - قرار قبولی کفالت ۸۸
- گفتار دوم - قرار وثیقه ۹۰

- گفتار سوم - شرایط بازداشت متهم..... ۹۱
- گفتار چهارم - ضمانت اجرای عدم تودیع وثیقه..... ۹۳
- گفتار پنجم - موارد رفع اثر از کفیل یا وثیقه گذار..... ۹۵
- فصل سوم - معایب و محاسن قرار بازداشت موقت..... ۹۷
- مبحث اول - معایب قرار بازداشت موقت..... ۹۸
- گفتار اول - تعارض با اسناد و تعهدات بین المللی..... ۹۸
- گفتار دوم - تعارض با اسل برائت..... ۱۰۲
- گفتار سوم - ایجاد زمینه منفی در صدور رأی..... ۱۰۳
- گفتار چهارم - حرفه ای شدن..... ۱۰۴
- گفتار پنجم - جبران ناپذیر بودن بازداشت پس از صدور رأی برائت..... ۱۰۵
- مبحث دوم - اصول حاکم بر بازداشت موقت..... ۱۰۶
- گفتار اول - محدودیت صدور بازداشت موقت..... ۱۰۶
- گفتار دوم - محدودیت مدت بازداشت..... ۱۰۸
- گفتار سوم - لزوم جبران خسارت ناشی از بازداشت موقت..... ۱۱۴
- گفتار چهارم - حق اعتراض متهم به قرار بازداشت موقت..... ۱۱۷
- منابع و مآخذ..... ۱۲۰

مقدمه :

آیین دادرسی کیفری در هرکشوری تضمین کننده حقوق و آزادی های افراد در جامعه است. چنانچه قوانین آیین دادرسی کیفری در کشوری به خوبی تنظیم نشده باشد، در آن جامعه شاهد نقض حقوق افراد ملت خواهیم بود. یکی از مسایل مهم در قانون آیین دادرسی کیفری مربوط به بحث بازداشت موقت می باشد. باید اذعان داشت که توقیف اجباری یا قرار بازداشت متهم، مهمترین تأمین جزایی است که قانون اعمال آن را تحت ضوابط و شرایطی در اختیار قضات کیفری قرار داده است. اگرچه این نوع تأمین وسیله ای ضروری در رسیدگی به امر کیفری است، با این حال، افراط و استفاده ی بی رویه از آن به خصوص بدون رعایت ضوابط قانونی، اقدامی مضر بر ضد منافع عمومی و تهدید آزادی های فردی می باشد.

بازداشت موقت به لحاظ اهمیت بسیار زیاد آن همیشه مورد بحث حقوقدانان و متخصصان در امر کیفری قرار گرفته است و از دیر زمان تواند و مقررات آن در آیین دادرسی کیفری تغییر و تحول یافته و امروزه کوشش بر این است که ضمن محدود کردن موارد اعمال و مدت قرار بازداشت، صدور آن را مربوط به رعایت شرایط و ضوابط معین و دقیق تری قرار دهند تا با پذیرش اعتراض متهم و رسیدگی به آن در مرجع صلاحیت دار، حقوق دفاعی او به نحو مطلوب تضمین شود. خسارات ناشی از بازداشت های نادرست و یا غیر قانونی و هم چنین بازداشت

هایی که در صدور آن‌ها ضوابط قانونی رعایت، ولی تعقیب کیفری در نهایت به قرار منع تعقیب یا برائت متهم منتهی شده است. تأمین و جبران شود. بر کسی پوشیده نیست که در وضعیت فعلی بخش اعظمی از ورودی‌های زندان‌های کشور را متهمان به صورت بازداشت موقت تشکیل می‌دهند. بازداشت از چهار جهت مطرح شده (بازداشت تحت نظر - بازداشت افراد مجلوب - بازداشت با صدور قرار بازداشت موقت و بازداشت به دلیل عجز از معرفی کفیل یا تودیع وثیقه) که در تمامی موارد، منجر به سلب آزادی فرد می‌شود و وی در بازداشت به سر می‌برد به ترتیب مورد بررسی قرار خواهد گرفت. چرا که در این موارد نیز فرد به صورت موقت و تا تعیین تکلیف با شرایطی مختلف در بازداشت به سر می‌برد. در ادامه به بررسی هریک از منظر قانیه‌ها و فرائض پرداخته می‌شود.